

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 109/18
Λουξεμβούργο, 13 Ιουλίου 2018

Αποφάσεις στις υποθέσεις T-275/17
Michela Curto κατά Κοινοβουλίου και T-377/17 SQ κατά ΕΤΕπ

Το Γενικό Δικαστήριο της ΕΕ υποχρεώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την ΕΤΕπ να καταβάλουν αποζημίωση 10 000 ευρώ σε υπαλλήλους τους, θύματα ηθικής παρενόχλησης

Το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει, στο πλαίσιο αυτό, την έκταση του δικαστικού ελέγχου που ασκεί σε υποθέσεις ηθικής παρενόχλησης και την υποχρέωση των θεσμικών οργάνων να ασκούν πειθαρχικές διώξεις στην περίπτωση που αποδειχθεί η παρενόχληση

Στην υπόθεση T-275/17, μια πρώην ευρωβουλευτής προσέλαβε μια κοινοβουλευτική βοηθό για το υπόλοιπο της θητείας της, η οποία έληγε τον Μάιο του 2014. Στις 7 Νοεμβρίου 2013, η ευρωβουλευτής ζήτησε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να καταγγείλει τη σύμβαση για τον λόγο, μεταξύ άλλων, ότι η βοηθός της αποφάσισε, χωρίς να ζητήσει την άδεια της, να μην προσέλθει προς εργασία για μια ολόκληρη εβδομάδα. Η ευρωβουλευτής, στο αίτημά της, ανέφερε ότι, όταν έκανε σχετικώς παρατήρηση στη βοηθό της, εκείνη της μίλησε προσβλητικά και στη συνέχεια εξαφανίστηκε.

Κατόπιν της καταγγελίας της σύμβασης από το Κοινοβούλιο τον Δεκέμβριο του 2013, η βοηθός υπέβαλε αίτημα αρωγής, όπως αυτό προβλέπεται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της ΕΕ¹, για τον λόγο ότι υπέστη ηθική παρενόχληση από την ευρωβουλευτή, η οποία συνίστατο σε ταπεινωτική μεταχείριση, απειλές, περιφρόνηση, προσβλητική συμπεριφορά και κραυγές.

Το Κοινοβούλιο απέρριψε το αίτημα αυτό, εκτιμώντας ότι τα επίδικα πραγματικά περιστατικά έλαβαν χώρα σε ένα κλίμα ιδιαίτερης έντασης μεταξύ των δύο γυναικών. Κατά το Κοινοβούλιο, μολονότι η χρήση σκληρής γλώσσας ήταν αυτή καθαυτή αποδοκιμαστέα, εντούτοις ήταν ενίοτε δύσκολο, υπό τις πιεστικές συνθήκες εργασίας που είναι εγγενείς στο κοινοβουλευτικό έργο, να μην γίνει χρήση τέτοιας γλώσσας.

Στην υπόθεση T-377/17, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) προσέλαβε μια υπάλληλο την 1η Απριλίου 2008. Μετά την έλευση ενός νέου διευθυντή τον Οκτώβριο του 2014, η υπηρεσία στην οποία η υπάλληλος ασκούσε τα καθήκοντά της αναδιαρθρώθηκε και η ομάδα της οποίας ήταν επικεφαλής δεν διατηρήθηκε. Δύο έτη αργότερα, η υπάλληλος υπέβαλε καταγγελία στην ΕΤΕπ, υποστηρίζοντας ότι η συμπεριφορά του νέου διευθυντή προς την ίδια συνιστούσε ηθική παρενόχληση. Κατ' ουσίαν, η υπάλληλος προσήπτε στον νέο διευθυντή ότι έθεσε απότομα τέλος στην εξέλιξη της επαγγελματικής σταδιοδρομίας της, απομακρύνοντάς την, χωρίς νόμιμο λόγο, από θέση ευθύνης, ότι τη διέβαλε, ότι εκφράστηκε κατά τρόπο ανάρμοστο, επιθετικό, περιφρονητικό και εκτοξεύοντας κατηγορίες εναντίον της, ότι απέκρυψε ορισμένες πληροφορίες, ότι δεν της γνωστοποίησε την κρίση του για τις επαγγελματικές επιδόσεις της και ότι της επιφύλαξε δυσμενή μεταχείριση σε σχέση με άλλα πρόσωπα.

Η ΕΤΕπ αναγνώρισε μόνο εν μέρει ότι η υπάλληλος είχε υποστεί ηθική παρενόχληση σε σχέση με ορισμένα προσαπτόμενα πραγματικά περιστατικά. Ως εκ τούτου, ενημέρωσε τον νέο διευθυντή ότι, σε περίπτωση που γινόταν δεκτή τυχόν νέα καταγγελία σε βάρος του, θα κινούσε εναντίον του πειθαρχική διαδικασία. Επιπλέον, η ΕΤΕπ ζήτησε από τον νέο διευθυντή να ζητήσει εγγράφως συγγνώμη από την υπάλληλο για την τλαιπωρία που της προκάλεσε και επίσης ανέθεσε στην

¹ Άρθρο 24 του ΚΥΚ των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

υπηρεσία ανθρωπίνου δυναμικού να εξετάσει τις δυνατότητες επαγγελματικής καθοδήγησης του νέου διευθυντή ως προς τον τρόπο διοίκησης και επικοινωνίας. Τέλος, η ΕΤΕπ επισήμανε στην υπάλληλο ότι η διαδικασία έπρεπε να παραμείνει αυστηρώς εμπιστευτική, ακόμη και στο εσωτερικό του οργάνου αυτού.

Οι δύο υπάλληλοι, δυσαρεστημένες με τις αντίστοιχες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της ΕΤΕπ, προσέφυγαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζητώντας την ακύρωση των αποφάσεων αυτών και την επιδίκαση αποζημίωσης.

Με τις σημερινές αποφάσεις του, **το Γενικό Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι οι δύο υπάλληλοι αυτές υπέστησαν ηθική παρενόχληση και υποχρεώνει το Κοινοβούλιο και την ΕΤΕπ να καταβάλουν αποζημίωση 10 000 ευρώ σε καθεμία από αυτές.**

Το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει² καταρχάς ότι η έννοια της «ηθικής παρενόχλησης» καλύπτει την καταχρηστική επί ορισμένο χρονικό διάστημα διαγωγή που εκδηλώνεται κατά τρόπο επαναληπτικό ή συστηματικό με είδη συμπεριφοράς, με προφορικό ή γραπτό λόγο, με χειρονομίες ή πράξεις, ορισμός ο οποίος συνεπάγεται ότι η ηθική παρενόχληση πρέπει να γίνεται νοητή ως μια μεταχείριση που έχει κατ' ανάγκη ορισμένη χρονική διάρκεια και προϋποθέτει την ύπαρξη επαναλαμβανόμενων ή εξακολουθητικών επιλήψιμων πράξεων οι οποίες τελούνται με πρόθεση, σε αντίθεση με εκείνες που είναι ακούσιες. Επιπλέον, οι εν λόγω συμπεριφορές, πράξεις, χειρονομίες, εκδηλώσεις προφορικού ή γραπτού λόγου πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα την προσβολή της προσωπικότητας, της αξιοπρέπειας ή της φυσικής ή ψυχολογικής ακεραιότητας ενός προσώπου (Τ-275/17). Το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει συναφώς ότι, στον τομέα αυτό, δεν προτίθεται να περιορίσει τον έλεγχο του στη διαπίστωση τυχόν προδήλως εσφαλμένης εκτίμησης των πραγματικών περιστατικών. Αντιθέτως, εκτιμά ότι έχει την εξουσία να προβεί σε πλήρους έκτασης έλεγχο των πραγματικών περιστατικών υπό το πρίσμα των δύο προαναφερθεισών προϋποθέσεων.

Όσον αφορά την υπόθεση Τ-275/17, το Γενικό Δικαστήριο, αφού δέχθηκε ότι, παρά την ιδιότητά τους ως μέλη ενός θεσμικού οργάνου, οι ευρωβουλευτές υποχρεούνται να σέβονται την αξιοπρέπεια και την υγεία των συνεργατών τους, επισημαίνει ότι τα προβληθέντα από την κοινοβουλευτική βοηθό πραγματικά περιστατικά επιβεβαιώθηκαν από μάρτυρες και, εν τέλει, δεν αμφισβητήθηκαν, ως προς την αλήθειά τους, ούτε από το Κοινοβούλιο ούτε από την ευρωβουλευτή. Το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει, εν συνεχεία, ότι το περιεχόμενο και, ιδίως, ο εξόχως βάνουσος χαρακτήρας των εκφράσεων της ευρωβουλευτού έναντι της βοηθού της συνιστούν διασυρμό τόσο του ίδιου του προσώπου της βοηθού όσο και της εργασίας της. **Επομένως, η συμπεριφορά της ευρωβουλευτού παρίσταται καταχρηστική και ουδόλως μπορεί να θεωρηθεί ως στάση συνάδουσα με την ιδιότητα του μέλους θεσμικού οργάνου της Ένωσης.**

Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι ο καταχρηστικός χαρακτήρας των επίμαχων συμπεριφορών της ευρωβουλευτού δεν μπορεί να μετριαστεί από την εγγύτητα των σχέσεων της με τη βοηθό της ή ακόμη από το κλίμα έντασης που κυριαρχούσε εντός της ομάδας κοινοβουλευτικών βοηθών της ευρωβουλευτού. Από τα ανωτέρω έπεται ότι **το Κοινοβούλιο, εκτιμώντας ότι η συμπεριφορά της ευρωβουλευτού δεν ήταν καταχρηστική, εκτίμησε κατά τρόπο εσφαλμένο, και μάλιστα προδήλως εσφαλμένο, τα πραγματικά περιστατικά σε σχέση με τον ορισμό της έννοιας «ηθική παρενόχληση».**

Όσον αφορά το αίτημα αποζημίωσης, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το πρόσωπο που έχει υποστεί ηθική παρενόχληση εντός θεσμικού οργάνου της Ένωσης οφείλει να αναζητήσει αποζημίωση από τον δράστη της παρενόχλησης ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, με αγωγή της οποίας τα έξοδα μπορεί, κατά περίπτωση, να αναλάβει το θεσμικό όργανο-εργοδότης βάσει του καθήκοντος αρωγής που υπέχει. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο επιδικάζει αποζημίωση 10 000 ευρώ στην κοινοβουλευτική βοηθό αποκλειστικώς και μόνο λόγω της υπερβολικής διάρκειας εξέτασης του αιτήματος αρωγής (συμπεριλαμβανομένης της διάρκειας της διοικητικής έρευνας).

² Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 29ης Ιουνίου 2018, HF κατά Κοινοβουλίου, [T-218/17](#).

Όσον αφορά την υπόθεση T-377/17, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά καταρχάς ότι η ΕΤΕπ υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, διότι έκρινε ότι, για να μπορεί μια συμπεριφορά να εμπίπτει στην έννοια «ηθική παρενόχληση», πρέπει να επαναλαμβάνεται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, ανεξαρτήτως των σωρευτικών συνεπειών που έχουν άλλες προβαλλόμενες συμπεριφορές στην αυτοεκτίμηση και στην αυτοπεποίθηση του προσώπου κατά του οποίου στρέφονται. Πράγματι, η ΕΤΕπ παρέλειψε να εξετάσει αν καθεμία από τις συμπεριφορές που προσάπτονταν στον νέο διευθυντή είχε, σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες, ως αντικειμενική συνέπεια την προσβολή της αυτοεκτίμησης και της αυτοπεποίθησης της υπαλλήλου. Επομένως, όσον αφορά τις συμπεριφορές τις οποίες η ΕΤΕπ δεν χαρακτήρισε ως ηθική παρενόχληση, το Γενικό Δικαστήριο συνάγει ότι το όργανο αυτό υποχρεούται να προβεί σε νέα εξέταση των διαφόρων συμπεριφορών του νέου διευθυντή προκειμένου να καθορίσει αν αυτές, συνολικώς εξεταζόμενες, συνιστούν ηθική παρενόχληση.

Το Γενικό Δικαστήριο αποφαινεται περαιτέρω ότι η ΕΤΕπ, κρίνοντας ότι κατά του νέου διευθυντή θα ασκηθούν πειθαρχικές διώξεις μόνο σε περίπτωση υποτροπής εντός χρονικού διαστήματος τριών ετών, έλαβε ανεπαρκή και ακατάλληλα μέτρα σε σχέση με τη σοβαρότητα της περίπτωσης, τουλάχιστον όσον αφορά την άμεση αντιμετώπιση των συμπεριφορών τις οποίες η ίδια χαρακτήρισε ως ηθική παρενόχληση. Πράγματι, αφενός, για να μπορεί να επιβληθεί μια τέτοια κύρωση σε σχέση με αποδεδειγμένη συμπεριφορά ηθικής παρενόχλησης, θα πρέπει να διαπιστωθεί μια νέα επιλήψιμη συμπεριφορά, διαπίστωση η οποία, όμως, εξαρτάται, κατά περίπτωση, από την αβέβαιη απόφαση του νέου θύματος να υποβάλει ή μη καταγγελία στο πλαίσιο της πολιτικής περί αξιοπρεπών συνθηκών απασχόλησης. Αφετέρου, λαμβανομένης υπόψη της σοβαρότητας που ενέχει κάθε συμπεριφορά ηθικής παρενόχλησης, η κύρωση αυτή δεν ευθυγραμμίζεται με τους σκοπούς των εφαρμοστέων εντός της ΕΤΕπ διατάξεων περί αξιοπρεπών συνθηκών απασχόλησης.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι η ΕΤΕπ δεν μπορούσε να καθορίσει, σε σχέση με την απόφασή της και με την επιστολή συγγνώμης του νέου διευθυντή, ένα επίπεδο εμπιστευτικότητας τέτοιο που να απαγορεύει στην υπάλληλο να γνωστοποιήσει σε τρίτους την ύπαρξη των εγγράφων αυτών καθώς και το περιεχόμενό τους: πράγματι, αν στο θύμα ηθικής παρενόχλησης επιβαλλόταν υποχρέωση σιωπής ως προς την ύπαρξη τέτοιων πραγματικών περιστατικών, το αποτέλεσμα θα ήταν να μην μπορεί να αξιοποιήσει ο ενδιαφερόμενος τις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη το εμπλεκόμενο θεσμικό όργανο, ιδίως στο πλαίσιο ενδεχόμενης άσκησης αγωγής ενώπιον εθνικού δικαστηρίου κατά του δράστη της παρενόχλησης. Επιπλέον, μια τέτοια ερμηνεία θα ερχόταν σε σύγκρουση με τον σκοπό που συνίσταται στην αποτροπή και στην τιμωρία κάθε ηθικής παρενόχλησης εντός των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, λαμβανομένου υπόψη ότι η ηθική παρενόχληση αποτελεί προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων του εργαζομένου. Λόγω ακριβώς της υποχρέωσης σιωπής αυτής, την οποία επέβαλε η ΕΤΕπ, ως μη όφειλε, στο θύμα, το Γενικό Δικαστήριο επιδικάζει αποζημίωση 10 000 ευρώ στην υπάλληλο.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί αναίρεση, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα, ενώπιον του Δικαστηρίου, εντός δύο μηνών από της κοινοποίησής της.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή ακυρώσεως αποσκοπεί στην ακύρωση πράξεων των οργάνων της Ένωσης που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα κράτη μέλη, τα όργανα της Ένωσης και οι ιδιώτες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου. Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, η πράξη ακυρώνεται. Το καθού όργανο της Ένωσης οφείλει να καλύψει το ενδεχόμενο κενό δικαίου που δημιουργεί η ακύρωση της πράξεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Γενικό Δικαστήριο

Το πλήρες κείμενο των αποφάσεων ([T-275/17](#) και [T-377/17](#)) είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582